

UVODNIK

Sve se vrti oko komunikacije...

U aprilu 2006. godine pokrenut je Program pomoći prostornom planiranju u opštinama (PPPPO). Ovaj program finansira švedska Vlada preko Švedske agencije za međunarodni razvoj, a sprovodi ga UN-HABITAT na Kosovu. Program pruža tehničku pomoć za šest sekundarnih gradova, u cilju pružanja pomoći oko strateškog i inkluzivnog planiranja. Glavni cilj je ojačavanje lokalnih kapaciteta za uspostavljanje održivih procesa urbanističkog planiranja, sprovođenje mera i akcija i praćenje urbanog razvoja. "Zajednički učiniti gradove boljim", moto PPPPO, može da bude postignut kroz intenzivnu saradnju sa našim partnerima. To su opštine u kojima se nalazi šest sekundarnih gradova na Kosovu i Ministarstvo za prostorno planiranje i životnu sredinu.

Komunikacija i mrežni rad su ključni alati za ojačavanje kapaciteta za održivu urban-

izaciju. Komunikacija unutar opština, između opština, između lokalnog i centralnog nivoa, između Kosova i međunarodnih institucija, između planera i kreatora politike i najvažnija od svih, između lokalnih rukovodilaca i ljudi, poslovne zajednice i organizacija građanskog društva. Zajedničko planiranje podrazumeva komunikaciju i saradnju. Dobro upravljanje znači odlučivanje i sprovođenje zasnovano na stalnoj i uvažavanoj komunikaciji između svih grupa i pojedinaca u društvu.

Mi znamo da je lakše reći nego uraditi. Nadamo se da će ovo pismo doprineti komunikaciji i interakciji svih partnera koji su uključeni u PPPPO i generalno u održivo prostorno planiranje. Takođe se nadamo da vi nećete samo pročitati ovo pismo, već da ćete i pisati za naredne uvodnike. Vaše primedbe i zapažanja biće toplo pozdravljeni.

PPPPO tim UN-HABITAT-a

- **Urbana mobilnost na Kosovu – veliki izazov**
- **Uključivanje građanskog društva u proces planiranja**
- **KOSOVO, primer dobre međunarodne prakse**
- **Situacija u vezi akcije 'Učinimo zajedno gradove boljim'**
- **UN-HABITAT je identifikovao prioritete oblasti za Evropu**
- **Peć, prvi grad na Kosovu koji ima ORP/URP?**

PILOT AKCIJA - GRADSKI AUTOBUS U PEĆI

Danas u gradu Peći ne postoji adekvatan gradski sistem prevoza. Javni gradski sistem prevoza je neophodan deo zdrave urbane socijalne i ekonomske strukture. Uspostavljanje redovne gradske autobuske linije nije lak zadatak. Stoga je opština Peć u saradnji sa UN-HABITAT-om i Kosovatransom odlučila da počne sa pilot projektom u toku kojeg će linija gradskog autobusa biti testirana u toku 5 dana.

Čitajte više u str 4

KOSOVO SE SUOČAVA SA MNOGIM IZAZOVIMA, ALI JE REŠENO DA POŠTUJE PRAKSU DOBROG UPRAVLJANJA

"Dobro upravljanje na Kosovu još nije postignuto pošto moramo da pronademo način da poboljšamo administraciju i upravljanje administrativnim telima; ne možemo da računamo samo na patriotizam ljudi, već moramo da pronademo način da ih motivišemo i nagradimo za njihov rad", rekao je Ministar za životnu sredinu i prostorno planiranje g. Ardian Đini u svom uvodnom izlaganju na otvaranju konferencije o dobrom upravljanju koja je održana u Prištini 27-28 septembra 2006. godine. Konferencija je bila zajednički događaj koji su organizovali Kancelarija za dobro upravljanje, ljudska prava, jednake mogućnosti i pitanja polova pri Kabinetu Premijera, UN-HABITAT i Resursni centar za savetovanje i obuku. U toku dva dana, kosovski i međunarodni eksperti, predstavnici vladinih tela na centralnom i lokalnom nivou, organizacija građanskog društva i poslovne zajednice razgovarali su o širokom dijapazonu pitanja, počev od decentralizacije, pravnog okvira i vladavine prava, do učešća građana u odlučivanju i procesu planiranja urbanog razvoja.

Čitajte više u str 10

URBANA MOBILNOST NA KOSOVU – VELIKI IZAZOV

Planeri transporta i urbanistički planeri na Kosovu se suočavaju sa velikim izazovima. Ti izazovi uključuju realizaciju brzog, pouzdanog i bezbednog sistema transporta, koji povezuje najveće gradove u cilju stvaranja prosperitetne i efikasne zajednice. Kako izaći na kraj sa brzim rastom broja automobila koji uzrokuju zagušenja u urbanim sredinama i sa nedovoljnom i opasnom mrežom glavnih puteva na Kosovu? Da li imamo hrabrost i jasne vidike da se odupremo opštem fokusu usmeravanja svih napora i resursa na proširenje i produženje putne mreže,

obebeđujući povećani kapacitet za privatne automobile, bez dugoročnog rešenja? Bez ekstenzivnih napora na poboljšanju svih vidova transporta – pešačenja, biciklizma, javnog transporta i automobilskog saobraćaja, problem mobilnosti nikada ne može da bude rešen.

Da li imamo jasne vidike i želju da usvojimo dugoročnu perspektivu u vezi ovog problema? Možemo li da iskoristimo prednosti postojećih obećavajućih mogućnosti koje možemo naći, na primer, u sektoru javnog transporta? U nekim gradovima imamo železničke i/ili stan-

ice na dobrim mestima u blizini centra grada. Možemo li da promenimo sadašnji trend da preseljavamo ove dobro pozicionirane železničke/autobuske stanice u predgrađa urbanih oblasti, a da umesto toga iskoristimo prednost ove mogućnosti da napravimo "centar mobilnosti" koji će funkcionisati kao injekcija ekonomskog i komercijalnog razvoja grada?

Ovo je hitan izazov! Da li je Kosovo spremno za njega?

Gunar Lagerkvist,
Ekspert za transport - UN-HABITAT

OPŠTINSKI UGAO

CENTAR MOBILNOSTI U UROŠEVCU?

Kao deo tripartitnog revizionog sastanka posle prvih šest meseci Programa pomoći prostornom planiranju u opštinama, delegacija predstavnika švedske Vlade (Sida), UN-HABITAT-a (sedište u Najrobiju i kosovski tim) posetili su Uroševac 5. oktobra. U Uroševcu su se susreli sa gradonačelnikom i glavnim izvršnim službenikom. Razgovor sa gradonačelnikom bio je fokusiran na nedostatak prostora za nove ekonomske aktivnosti i hitnu potrebu za donošenjem opštinskog i urbanističkog razvojnog plana. Izrada razvojnog plana u najkraćem mogućem vremenu uz uključivanje svih učesnika i građanskog društva predstavlja pravi izazov.

U drugom delu sastanka, opštinski planer je predstavio situaciju u vezi sa projektom za centar mobilnosti u Uroševcu. Centar mobilnosti je zajednička inicijativa opštine i UN-HABITAT-a sa ciljem da se prevaziđe problem sa prugom u gradu koja se trenutno doživljava kao barijera. Osavremenjivanjem železničke stanice u višenamenski centar u kombinaciji sa novim autobuskim terminalom, centar mobilnosti bi doprineo obnavljanju celokupnog centra grada. Centar mobilnosti bi takođe služio

kao informacioni i servisni centar za građane, posetioce i turiste, i kao što je to i sada, komercijalni centar. On treba da bude projektovan na način koji povezuje obe strane grada kojeg sada deli pruga. 27. jula, opštinska Skupština je donela odluku o otpočinjanju javne debate među građanima i učesnicima, u saradnji sa UN-HABITAT-om. Od 20. do 23.

novembra delegacija opštine i UN-HABITAT-a posetiće centar mobilnosti u Lundu u Švedskoj, a pratiće je ekipa sa kosovske TV stanice koja će napraviti dokumentarni film. Tripartitna delegacija je bila impresionirana inicijativom i izrazila nadu da će slučaj Uroševca biti uspešan i da će predstavljati primer za druge kosovske gradove.

PITANJA MOBILNOSTI U OPŠTINI ĐAKOVICA

20. oktobra održana je radionica u vezi pitanja mobilnosti za opštinu Đakovica. Cilj radionice bio je da pruži doprinos izradi nacрта opštinskog razvojnog plana (ORP)/ urbanističkog razvojnog plana (URP), koje priprema INTECH i da poboljša njegov sadržaj u vezi planiranja mobilnosti.

U radionici su učestvovali ključni učesnici, uključujući opštinske planere, direktora odeljenja za javni prevoz opštine, predstavnike iz Ministarstva za transport, Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje, UN-HABITAT-a i INTECH-a. Pregled postojeće situacije i budućih predloga dali su na početku UN-HABITAT i INTECH. INTECH je predložio zaobilazni put na istočnom kraju grada i povezivanje na postojeću železničku prugu Peć-Prizren.

Direktor odeljenja za javni prevoz u opštini Đakovica je izneo plan za izgradnju biciklističkih staza na tri glavna puta. Takođe je pomenio da je teško povezati stari deo grada sa sistemom javnog prevoza. Ekspert UN-HABITAT-a za planiranje prevoza g. Gunar Lagerkvist je objasnio potrebe i karakteristike dobrog sistema javnog prevoza i pomenio da

ORP/URP ne uključuju sistem javnog prevoza. Sistem javnog prevoza treba da bude osnov ORP/URP. Pomenio je da je Đakovica sada linearni grad i da postoji potreba da se razgovara o tome da li on u budućnosti može da bude pretvoren u radijalan grad. On je takođe predložio pretvaranje jednosmernog autobusnog pravca u dvosmerni. Predložio je stvaranje centra mobilnosti na lokaciji sadašnje vojne kasarne, u blizini autobusnog terminala, koji bi imao autobuski terminal,

železničku stanicu i parking za bicikle i da se to zemljište rezerviše za ovu namenu. Planeri iz opštinskog odeljenja za urbanizam pomenili su predlog kružnog puta na zapadnoj strani grada duž brda Čabrati i mogućnost izgradnje sistema vodosnabdevanja.

Zaključak je bio da se nastavi sa sastancima sa korisnicima i učesnicima, da se osnuje namenska radna grupa i napravi plan rada u vezi sa pitanjem prevoza.

PLANIRANJE U GNJILANU

Opština Gnjilane se nalazi u procesu izrade opštinskog razvojnog plana (ORP) i urbanističkog razvojnog plana (URP). Imajući na umu da je to višesektorski proces, osnovano je pet tematskih grupa:

1. demografija i socijalno staranje
2. korišćenje zemljišta i životna sredina
3. infrastruktura
4. ekonomski razvoj
5. sinergija

U planski proces je takođe uključeno i nekoliko neformalnih grupa: grupa građana iz urbanih i seoskih oblasti, grupa iz privatnog sektora, grupa NVO i grupa građana pripadnika

manjina. Sa svojim komentarima, projektnim predlozima i sugestijama koje se odnose na pitanja urbanističkog planiranja, grupe su dale svoj doprinos pripremi sektorskih izveštaja. Sa ciljem da proces planiranja bude inkluzivan uz angažovanje učesnika, opština je održala više od 80 sastanaka sa različitim učesnicima na kojima je razgovarano o pitanjima planiranja, kao što su prevoz i rečno korito. Vizionarska radionica za budućnost grada treba da bude organizovana od strane opštine kao deo planskog procesa. Postojeći regulatorni planovi (kao onaj za reku Mirušu i Donji Livoč) biće uključeni u ORP i URP.

Zahvaljujući saradnji sa UN-HABITAT-om i Zavodom za prostorno planiranje, napravljena je baza podataka uz korišćenje sistema GIS, posle jednodnevne obuke koju je obezbedio UN-HABITAT. Treba naglasiti dobru komunikaciju i saradnju sa opštinskim direkcijama i sa ministarstvima, posebno sa Ministarstvom za životnu sredinu i prostorno planiranje. Takođe treba pomenuti i podršku UN-HABITAT-a celom procesu planiranja.

Izvodi iz govora Fadilja Šerifija (vršioca dužnosti direktora Direkcije za planiranje i urbanizam u Gnjilanu) na konferenciji o dobrom urbanom upravljanju, Priština 04/10/06

MITROVICI JE POTREBNO PLANIRANJE MOBILNOSTI

U opštini Mitrovica, podrška UN-HABITAT-a je fokusirana na pomoć planerima na jugu i severu u izboru i razmatranju pitanja prostornog planiranja od strateške važnosti. U vezi sa tim, u oba dela grada osnovane su radne grupe, koje uključuju planere i opštinske službenike koji se bave pitanjima saobraćaja, predstavnike

saobraćajnog odseka Kosovske policijske službe i ostale učesnike kao što su Kosovske železnice, javno transportno preduzeće i predstavnici organizacija građanskog društva.

Prvi sastanak održan sa ovim grupama je dokazao veliku potrebu za delovanjem u ovoj oblasti. Zbog

toga će buduće aktivnosti UN-HABITAT-a biti orijentisane na pružanje pomoći grupama u izgradnji koherentne vizije o mobilnosti u gradu i izbor strateških projekata za razvoj i sprovođenje. Ukoliko budući rad radnih grupa rezultira pitanjima koja su od zajedničkog interesa za ceo grad, UN-HABITAT može da organizuje zajednički sastanak.

EKOLOŠKI PROJEKAT I IZGRADNJA ZAJEDNICE U MITROVICI

Uključivanje građana u proces odlučivanja i izgradnja konsenzusa oko pitanja lokalnog razvoja (ključni princip dobrog upravljanja) mogu da budu postignuti samo kroz tesnu saradnju sa organizacijama građanskog društva. Sa svojim iskustvom u razvoju različitih projekata koji se bave ženama, omladinom, kulturom, medijima itd, i povezivanjem svih zajednica, Izgradnja zajednice u Mitrovici (IZM) je postala jedan od partnera u aktivnostima UN-HABITAT-a u Mitrovici.

Zajedno sa tri druge organizacije

građanskog društva iz južne i severne Mitrovice, IZM će organizovati vizionarsku radionicu sa ciljem poboljšavanja kvaliteta životnog okruženja u Mitrovici.

Projekti IZM-a odnose se na direktne potrebe lokalnih zajednica. Jedno od pitanja kojem je IZM posvetila pažnju kroz mnoge projekte je važnost ekologije. Ekologija se smatra jednom od glavnih tema lokalnog razvoja u viziji IZM-a. Kroz ovaj projekat IZM pokušava da podigne 'ekološku' svest građana Mitrovice sa obe strane reke Ibar. U tom cilju, u proleće 2006. go-

dine kao deo ekološkog projekta postavljeno je 100 kanti za otpatke na ulicama severnog dela Mitrovice, a oko 50 kanti za otpatke je razdeljeno školama na jugu. Među preduzetim aktivnostima ističe se izložba dečjih crteža na temu ekologije. Najbolji crteži su uzeti da bi se napravila brošura koja sadrži ekološke informacije i poruke. Kao završna aktivnost, održane su pozorišne predstave sa fokusom na ekologiju u oba dela Mitrovice.

Milan Branović, asistent na projektu, Izgradnja zajednice Mitrovica

PILOT AKCIJA – GRADSKI AUTOBUS U PEĆI

Nastavlja

U toku perioda testiranja putovanje gradskim autobusom bilo je besplatno dok su operateri pratili celokupno korišćenje usluge.

Pre otpočinjanja pilot projekta pokrenuta je odgovarajuća informativna kampanja koja je uključivala postere i letke sa mapom kretanja autobusa. Ovaj materijal je dostavljen ciljnoj grupi potencijalnih korisnika autobusa, uključujući đake.

Uvođenje gradskog autobusa je jedna od akcija koje su predložene u urbanističkom razvojnom planu za grad Peć. Ovaj plan predviđa budući prostorni razvoj grada i ističe odnos između urbanog razvoja i održivog

transporta, uključujući javni prevoz. Kada se bude činilo da postoji potražnja i da gradski autobus može da doprinese kvalitetu života u centru grada, opština će uvesti redovnu gradsku liniju. Zbog toga što će usluge morati da budu plaćene kompaniji koja održava redovnu gradsku autobusku liniju, putnici će morati da plaćaju skromnu naknadu.

Opštinski tim UN-HABITAT-a je dao sledeće preporuke za buduću akciju, uključujući:

- Opštinska Skupština treba da imenuje člana svog osoblja (koji je već zaposlen u opštini) da bude zadužen za javni gradski prevoz. Ovaj službenik treba da vrši licenci-

ranje i kontrolu standarda kvaliteta.

- Opštinska Skupština treba da pripremi i objavi tender i izda licencu kompaniji koja želi da pruža redovne usluge.

- Treba ispitati mogućnosti za postavljanje znakova za autobuska stajališta i pećurki na ulicama. Ovo bi mogli da finansiraju privatni oglašavači.

- Treba postići sporazum između opštinske Skupštine i saobraćajne policije da se zabrani saobraćaj kombi vozila duž linije gradskog saobraćaja.

Nadamo se da ćemo uskoro moći da vas obavestimo o novouspostavljenoj redovnoj gradskoj autobuskoj liniji u Peći.

“UKLJUČIVANJE GRAĐANSKOG DRUŠTVA U PROCES PLANIRANJA RAZVOJA OPŠTINE ” – OKRUGLI STO U PRIZRENU

Timovi UN-HABITAT-a i OEBS-a u Prizrenu su održali zajednički okrugli sto na temu “uključivanja građanskog društva u proces planiranja razvoja opštine”.

Svrha okruglog stola bila je da se predstavi pristup planiranja uz učestvovanje svih aktera kroz organizaciju sastanka različitih organizacija građanskog društva na kojima se razgovara o uključivanju građanstva u pitanja razvoja. Pored toga, to je trebalo da predstavi koncept polnog aspekta u planiranju, razgovor o angažovanju građanskog društva u bavljenju pitanjima ekonomskog razvoja i razgovor o pitanjima prevoza/mobilnosti iz perspektive jednakog pristupa muškaraca i žena, ljudi sa nedostacima i ugroženih grupa.

Posle izlaganja g-đe Kristine Galezije i g. Gunara Lagerkvista, učesnici su razgovarali o temama ekonomije/zapošljavanja i mobilnosti/infrastrukture.

Prema mišljenju radne grupe glavni ciljevi infrastrukture/mobilnosti su: bolja putna infrastruktura u seoskim oblastima, razvoj transporta, zaštita životne sredine, poboljšana mreža zdravstvenih stanica i bolji uslovi za

pešake, bicikliste i ljude sa nedostacima. Primedbe su uključivale potrebu da treba da se obezbedi pristup ljudi sa nedostacima javnim mestima i da javni prevoz nije zadovoljavajući.

Problemi koji se odnose na lokalnu ekonomiju i zapošljavanje prema mišljenju radne grupe obuhvataju: nedostatak

zakonskih propisa, nepoštene uslove poslovanja, nedostatak sredstava za održivi razvoj i visoke carine/poreze. Mogućnost za povećanje prihoda domaćinstava može da bude uključivanje žena u donošenje odluka, mišljenje je radne grupe za ekonomiju/zapošljavanje.

UN - HABITAT UGAO

ODJECI SA SVETSKOG URBANOG FORUMA UN-HABITAT-A U VANKUVERU

Kosovo je bilo dobro zastupljeno na trećem Svetskom urbanom forumu u Vankuveru gde ga je predstavljala delegacija koju je činilo 10 učesnika iz UN-HABITAT-a i Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje, iako im je bilo teško da se pronađu među 9990 učesnika. Forum je održan od 19. do 23. juna u Vankuveru u Kanadi, u kojem je pre 30 godina održan prvi UN-HABITAT Forum. Ovde je nemoguće predstaviti sve zvanične zaključke. Oni mogu da budu pronađeni na internet stranici UN-HABITAT-a (www.unhabitat.org/wuf), deo “Events”. Umesto da ponavljamo zvanične zaključke, ovde ćemo predstaviti 10 pomalo ‘provokativnih’ odjeka koji posebno utiču na postupke planiranja na Kosovu i njegovih 6 sekundarnih gradova:

1. Glavni planovi su definitivno napušteni, a inkluzivno planiranje postaje evidentno svuda u svetu.
2. Inkluzivno planiranje znači uključivanje SVIH učesnika, sa akcentom na siromašne i ugrožene ljude u zajednicama.
3. Planiranje orijentisano na zajednicu ne treba da bude birokratsko već orijentisano na rad na terenu i akciju. Akcije treba da imaju dugoročnu viziju.
4. Spor formalni proces planiranja treba da bude zamenjen ili kombinovan sa brzim planskim akcijama.
5. Formalno planiranje treba da bude kombinovano sa neformalnim aranžmanima.
6. Nedostatak novca, osoblja ili podataka nije opravdanje da se ne radi ništa ili da se usporava.
7. Stvaranje održivih gradova sa povećanim održivim akcijama.
8. Stvaranje multikulturnih gradova sa uključivanjem svih kulturnih grupa.
9. Obezbeđivanje efikasnih veza između procesa planiranja i privatnih i javnih budžetskih procesa.
10. Činjenje planiranja pametnim kroz stvaranje mreža za učenje i razmenu informacija.

Sledeći Svetski urbani forum biće održan u Nanjingu u Kini 2008. godine. To bi mogla da bude izvrsna prilika da se predstavi i razmotri napredak u strateškom i inkluzivnom planiranju na Kosovu.

SVETSKI DAN HABITATA

Ujedinjene nacije su odredile da prvi ponedjeljak u oktobru svake godine bude Svetski dan habitata, da bi se skrenula pažnja na stanje ljudskih naselja i osnovno pravo na adekvatan smeštaj za sve. Ovaj dan ima za cilj da podseti svet na njegovu kolektivnu odgovornost za budućnost ljudskog habitata. Gradovi, magneti nade bila je tema ovogodišnjeg Svetskog dana prebivališta u ponedjeljak 2. oktobra 2006. godine. Gradovi su magneti nade za posao i dostojne životne uslove. U isto vreme gradovi su magneti za probleme kada nisu pripremljeni za ovu brzu urbanizaciju.

Kako se Kosovo polako oporavlja od rata, proslave Svetskog dana habitata dobijaju poseban značaj sa ovogodišnjim fokusom na mlade ljude i ključnu ulogu koji oni imaju u pružanju pomoći preoblikovanju gradova.

Program UN-HABITAT-a na Kosovu, uz podršku švedske Vlade pruža pomoć za šest sekundarnih gradova na Kosovu u vezi urbanog planiranja, uz uključivanje javnosti i svih učesnika. Proslave Svetskog dana habitata 2006. u kosovskim gradovima imale su za cilj širenje poruke inkluzivnosti, decentralizacije i uloge koju mladi ljudi mogu da igraju u oblikovanju svoje budućnosti. U opštini Uroševac organizovan je poseban sastanak sa opštinskim timom za planiranje i odborom direktora na ko-

jem je razgovarano o poruci Svetskog dana habitata sa g-đom Anom Tibajuka, podsekretarom Ujedinjenih nacija i ekskluzivnim direktorom UN-HABITAT-a. Razgovarano je o problemima kao što su smanjivanje priliva ljudi u kosovske gradove, kao i nedostatak pravilnog planiranja koordinacije na centralnom i opštinskom nivou za bolji urbani razvoj i upravljanje. Zvaničnici Uroševca su rekli da njena poruka o inkluzivnim gradovima i izgradnji više mostova ima poseban značaj za Kosovo.

U opštini Gnjilane proslava Svetskog dana habitata uključila je takmičenje u crtanju u kojem su učestvovali đaci iz lokalne škole na temu Svetskog dana habitata – 'Gradovi - magneti nade'. Sudije iz UN-HABITAT-a i Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje izabrale su tri najbolja đачka crteža u školi Timi Mitko, a zatim su se pridružili deci u debati o tome kako oni vide budućnost svog grada. Deca su jasno rekla da žele red u gradu, zelene zone i igrališta.

U Peći su đaci iz lokalne škole učestvovali u radionici u vezi praktičnih pitanja, kao što je prostorni razvoj u njihovoj školi, lokalni prevoz i problemi u vezi sa školskim okruženjem. Đaci su podeljeni u četiri grupe i radili su koristeći pribor za crtanje i slike iz vazduha njihove škole.¹

¹ Članak sa ilustracijom (slike) u vezi sa ovim događajem je objavljen na internet stranici UN-HABITAT-a: www.unhabitat.org

SITUACIJA U VEZI AKCIJE 'UČINIMO ZAJEDNO GRADOVE BOLJIM'

18. jula opštinski predstavnici Đakovice, Peći, Gnjilana, Uroševca i Prizrena okupili su se u prištinskom Grand hotelu da razgovaraju o sprovođenju programa podrške opštinskim prostornim planovima u partnerskim opštinama. Ana-Sofi Nilson, šef švedske Kancelarije za vezu i Ilir Morina, glavni izvršni službenik Kosovske agencije za zaštitu životne sredine (koji je predstavljao Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje) su pozdravili učesnike. Odeljenje i Zavod za prostorno planiranje su takođe bili zastupljeni. Sastanak

u vezi razvoja programa bio je prva prilika od početnog sastanka održanog 6. aprila da se razmatraju pitanja koja su postavila temelj aktivnosti programa. Sastanak je takođe pružio mogućnost da se razmotri sadašnja situacija u vezi planiranja aktivnosti, uključujući teme kao što su:

- Osnivanje opštinske službe za planiranje: njena uloga, sastav i položaj u strukturi opštinskih službi;
- Finansiranje sprovođenja procesa planiranja na inkluzivan način,

uključujući javne konsultacije, radne grupe i sprovođenje akcionih planova;

- Poveravanje procesa planiranja konsultantskim kompanijama; vlasništvo opštine nad rezultatima procesa i saradnja sa timovima UN-HABITAT-a; i
- Saradnja među opštinama i između opština i centralnog nivoa.

Partneri su izrazili želju da se redovno organizuju slični sastanci u vezi umrežavanja i razmene iskustava i informacija, i na tome će se raditi.

PEĆ, PRVI GRAD NA KOSOVU KOJI IMA ORP/URP?

Kao deo tripartitnog sastanka održanog 4. i 5. oktobra, delegacija sastavljena od predstavnika švedske Vlade (Sida) i UN-HABITAT-a posetila je Peć. Delegaciju su pozdravili zamenik predsednika opštinske Skupštine i direktor Direkcije za životnu sredinu, urbanizam i planiranje sela. Prisutni su bili i opštinski planeri, predsednik Saveta eksperata za planiranje i predstavnici drugih međunarodnih

agencija koje su aktivne u Peći. Opštinski planer je izložio situaciju u vezi sa planiranjem u Peći. Namera je da se konačno usvajanje opštinskog i urbanističkog razvojnog plana završi do kraja godine. To bi stavilo Peć u vodeću poziciju kada se radi o planiranju. Peć bi bila prvi grad na Kosovu koji je usvojio ORP/URP onako kako zahteva Zakon o prostornom planiranju iz 2003. go-

dine. Tripartitna delegacija ne samo da je bila impresionirana napretkom, već i željom da se pokrenu, zajedno sa UN-HABITAT-om konkretni akcioni projekti, kao što su pilot projekat uvođenja gradske autobuske linije i projekat gradskih kapija. Tripartitna delegacija je izrazila nadu da će gradski autobus brzo da proradi i da će to biti primer za druge gradove na Kosovu.

GRAĐANSKO DRUŠTVO VAŽAN PARTNER ZA UN, KAŽE KOFI ANAN

Kancelarija UN-HABITAT-a na Kosovu bila je prisutna među 3000 predstavnika nevladinih organizacija, agencija UN-a i vladinih predstavnika iz 90 zemalja koji su se okupili u sedištu Ujedinjenih nacija u Njujorku povodom 59. DPI/NGO Godišnje konferencije čiji je akcenat bio na milenijumskim ciljevima razvoja. Konferencija je naglasila važnost saradnje među učesnicima i izgradnju mostova između NVO i Ujedinjenih nacija. Na njoj je takođe naglašeno da je globalno partnerstvo i saradnja između vlada, NVO i drugih aktera iz građanskog društva ključni faktor u postizanju milenijumskih ciljeva razvoja. Posvećenost odgovornosti, transparentnosti i dobrom upravljanju bili su u fokusu diskusija. Siromaštvo i glad bili su u prvom planu razgovora u fokusnim grupama. Preovladavalo je mišljenje je da uzroci siromaštva i njegove posledice dosežu daleko izvan nedostatka novca i uključuju ograničene

Generalni sekretar Kofi Anan:

"Moramo da razmenjujemo svoje znanje i ojačamo naše akcije"

moćnosti u izboru životnih i radnih aranžmana i ograničene mogućnosti za obrazovanjem, što vodi društvenom isključivanju. Koncentrisanje na razvoj mladih ljudi i obezbeđivanje njihovog obrazovanja uz finansijsku podršku razvijenih zemalja bila je opcija za put

napred ka poboljšanju loše budućnosti društava. Pored toga, važno je uključiti građane u dogovaranje oko povećanog doprinosa vlada pojedinačnih zemalja u cilju pružanja pomoći za ostvarivanje milenijumskih ciljeva razvoja do 2015. godine.

TRIPARTITNI SASTANAK U VEZI PROGRAMA POPP

4. oktobra u Prištini je održan tripartitni sastanak na kojem su učestvovali UN-HABITAT, švedska Vlada i Ministarstvo za životnu sredinu i prostorno planiranje u vezi sa programom pomoći UN-HABITAT-a opštinskom prostornom planiranju na Kosovu.

Elizabet Belper, glavni tehnički savetnik UN-HABITATA na Kosovu i opštinski predstavnici su izvestili o napredovanju programa i izazovima sa kojima se suočavaju u procesima planiranja. Kolege iz Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje Merdžan Avdulji, zamenik Ministra i Ana-Sofi Nilson šef švedske Kancelarije za vezu na Kosovu odali su priznanje za rad koji je obavio UN-HABITAT.

Govoreći od sadašnjim događajima i političkim prioritetima za postkonfliktne/ tranzicione oblasti, Dan Luis, šef odseka za katastrofe, postkonfliktne oblasti i bezbednost iz glavnog štaba UN-HABITAT-a u Najrobiju rekao je da lekcije koje su naučene na Kosovu, na primer u oblasti programa urbanog upravljanja i katastarskog programa, utiču na programe u drugim delovima sveta.

Posle toga usledio je razgovor o ključnim pitanjima sa komentarima i sugestijama učesnika. Ovo je dovelo do ukazivanja na interesantne teme za buduće razgovore i razmatranja, kao što je potreba za ojačavanjem međusektorske saradnje, a saradnja između lokalnog i centralnog nivoa vlasti i Udruženje kosovskih opština

moгу da pomognu u vezi sa tim. Naglasak je stavljen na međuopštinsku saradnju u izradi zajedničkih razvojnih planova opština, kao i pronalaženje načina da programi budu instrumentalizovani kroz pružanje pomoći manjim opštinama i unapređivanjem veština osoblja. Postoji potreba za opipljivim projektima, kombinovanim akcijama i dugoročnom vizijom. Važnost transporta u opštinskim prostornim planovima

mora da bude prepoznata sa fokusom na poboljšanje kvaliteta transportnih usluga. Zbog toga postoji potreba za više sredstava za pilot i demonstracione projekte kada opštine i drugi akteri mogu da podele troškove.

Takođe je pomenuto da politički procesi decentralizacije i razgovori o statusu mogu da utiču na budući razvoj prostornog planiranja i da zahtevaju reviziju aktivnosti.

UN-HABITAT JE IDENTIFIKOVAO PRIORITETNE OBLASTI ZA EVROPU

G-đa Inga Bjork-Klevbi, zamenik izvršnog direktora UN-HABITAT-a obelodanila je pet prioriternih oblasti na koje će se agencija fokusirati u svojim regionalnim aktivnostima u Evropi.

Dok je prisustvovala sastanku na visokom nivou Evropskog odbora za stambena i zemljišna pitanja Ekonomske komisije Ujedinjenih nacija 19. septembra 2006. godine u Ženevi, g-đa Bjork-Klevbi je naglasila i potrebu za daljim unapređivanjem partnerstva UN-HABITAT-a sa UNECE-om,

Paktom za stabilnost i drugim regionalnim organizacijama, uključujući banke za razvoj.

Podržavajući predloge Upravnog saveta UN-HABITAT-a da se poveća aktivnost u zemljama sa ekonomijama u tranziciji, g-đa Bjork-Klevbi je potvrdila ojačavanje kapaciteta UN-HABITAT-a u Evropi preko svoje kancelarije u Ženevi i novoosnovane kancelarije u Varšavi.

G-đa Bjork-Klevbi je rekla da će UN-HABITAT fokusirati svoje regionalne aktivnosti u Evropi na pet prioritet-

nih oblasti, i to: regionalni razvoj globalne mreže za zemljište (GMZ); program ojačavanja regionalnih kapaciteta (PORK) za urbani razvoj i stambena pitanja u jugoistočnoj Evropi (JIE); strategije za razvoj gradova; politika i funkcionalni okvir za smeštaj kroz socijalno iznajmljivanje; i poboljšavanje uslova u neformalnim naseljima, uključujući naselja u kojima žive Romi.

www.unhabitat.org/print.asp?cid=3793&catid=5&typeid=6

U Medijskom uglu izabrali smo neke interesantne naslove i navode u vezi sa urbanističkim planiranjem i razvojem na Kosovu. Originalni članci mogu da budu kopirani na zahtev.

KOSOVO, primer dobre međunarodne prakse

Ovaj članak daje informacije o Prvoj regionalnoj konferenciji o dobrom urbanističkom upravljanju održanoj u Prištini. "Kosovo je primer dobre međunarodne prakse, uprkos činjenici da postoji mali napredak u borbi protiv siromaštva", rekao je direktor Kancelarije za vezu UN-HABITAT-a u Briselu Pol Tejlor.

Izvor: Koha Ditore, 28/09/2006

UROŠEVAC: "Nacrt prostornog plana za Uroševac" biće gotov do kraja godine

Direkcija za urbanizam, ekspertska grupa i predstavnici kompanije "In-Tech" su nedavno intezivirali sastanke sa građanima da bi razgovarali o opštinskom razvojnom planu (ORP) i urbanističkom razvojnom planu (URP). Nacrti ORP i URP biće spremni za predstavljanje opštinskoj Skupštini krajem ove godine, ili početkom sledeće.

Izvor: Članak u Infopress-u, 18/09/06 str. 21

Vreme se merilo zvižducima vozova

U ovom članku su izneti komentari i činjenice u vezi koristi i ograničenja koje predstavlja pruga u Uroševcu. Pitanje železničke pruge je veliki izazov za građane Uroševca i postalo je deo gradskih razgovora.

Izvor: Koha Ditore 10/10/06

PRIZREN: Nova naselja gutaju javna sredstva

Napuštanje nekih sela i migracija iz sela u grad i u prigradske oblasti su pitanja kojima se bavi ovaj članak. Dalje, u njemu se kaže da su prigradske oblasti i nova naselja, a ne centar grada, oblasti koje gutaju najveća sredstva opštine. Investicije u seoske oblasti, posebno u gradsku infra-

strukturu i vodosnabdevanje pomažu da se smanje migracijske tendencije.

Izvor: Lajm exclusive, 03/10/06, str. 6

"Tvđava Kaljaja"- privlačna za posetioce

Ovaj članak iznosi interesantan prikaz istorijskog zamka u Prizrenu, koji ima dobre potencijale za ekonomski razvoj kroz turizam.

Izvor: Koha Ditore 11/10/06

Samo soliteri mogu da spasu Prizren

Ovaj članak daje nam različita mišljenja nekih profesionalaca u Prizrenu u vezi sa izgradnjom stanova i komercijalnih zgrada. Postoji mišljenje da izgradnja solitera može da spasi grad od haotičnog smanjivanja otvorenog prostora. Sa druge strane, opštinski predstavnici opravdavaju ograničavanje visine zgrada doprinosom zaštiti kulturne i istorijske oblasti.

Izvor: Lajm Exclusive, 10/10/06

MITROVICA Pogledajte u grad bez kioska

Ovaj članak govori o postignućima u opštini Mitrovica u vezi sa upravljanjem. Postignuća obuhvataju: povećanje lokalnih prihoda, budžetsku stabilnost, povećanu efikasnost javnih službi, uklanjanje kioska sa trotoara i novi izgled grada. Opštinski predstavnici naglašavaju svoju posvećenost poboljšanju situacije u urbanom planiranju izradom urbanističkog razvojnog plana za Mitrovicu.

Izvor: Lajm ekskluzive, 11/10/06

GNJILANE Retki zanati su izuzeti od opštinskih poreza

Opština Gnjilane je izuzela retke zanate od opštinskih poreza. Opštinski predstavnici se nadaju da će ovim doprineti razvoju turizma.

Izvor: www.gjilani-komuna.org

PEĆ

Dva autobusa javnog preduzeća "Kosovatrans" su uključena u probni prevoz

Ovaj članak iznosi važne detalje o javnom prevozu u Peći. Otvorena je gradska autobuska linija u periodu od nedelju dana, kao pilot akcija, čiji je cilj ne samo da se obezbede osnovne potrebe građana Peći u vezi sa javnim prevozom i da se smanji broj automobila u gradu, već i da se po prvi put uvede urbani javni transport u gradu.

Izvor: Express, 06/09/06, str. 11

Razmotrena zapažanja javne debate

Članak nam daje korisne informacije o procesu planiranja u Peći. Uzimajući u obzir važnost društvenog, ekonomskog i urbanog razvoja grada Peći, Direkcija za planiranje, urbani, seoski i razvoj životne sredine u Peći organizovala je dvodnevnu radionicu. Ova radionica imala je za cilj da razmotri zapažanja i sugestije prikupljene tokom javne debate o konačnim nacrtima opštinskog razvojnog plana koji treba da budu integrisani u plan.

Izvor: Kosova Sot, 02/11/06, str. 10

MAPE ESPON-a POKRIVAJU OBLAST ZAPADNOG BALKANA

U okviru specijalne transnacionalne aktivnosti koju je finansirao ESPON završila je više ESPON mapa oblasti zapadnog Balkana. Do sada su Albanija, Srbija i Crna Gora, Hrvatska, BJR Makedonija i Bosna i Hercegovina često smatrane "belom rupom" na mapama ESPON-a, pošto ova oblast nije uključena u prostor koji pokriva ESPON. Na osnovu dodatnog prikupljanja i usklađivanja podataka, izveštaj predstavlja po prvi put ESPON mape koje pokrivaju oblast zapadnog Balkana.

Izvor: http://www.espon.eu/mmp/online/website/content/network/92/469/1035/index_EN.html

KOSOVO SE SUOČAVA SA MNOGIM IZAZOVIMA, ALI JE REŠENO DA POŠTUJE PRAKSU DOBROG UPRAVLJANJA

Nastavlja

Sesija posvećena principima dobrog upravljanja u vezi sa procesima prostornog i urbanističkog planiranja podstakla je debatu o budućem razvoju urbanih i seoskih oblasti. "Kosovsko iskustvo u vezi sa strateškim planiranjem se oslanja na globalno važeće principe dobrog upravljanja koje je odobrio UN-HABITAT, što je dovelo do preispitivanja postupaka planiranja, pošto su se stari metodi planiranja pokazali neodgovarajućim prema potrebama građana", rekao je Pol Tejlor, direktor Kancelarije za vezu UN-HABITAT-a za Belgiju i EU, dok je podnosio izveštaj o radu UN-HABITAT-a na Kosovu.

Kosovski gradovi suočavaju se sa mnogim izazovima, kao što su migracija stanovništva u gradove, neformalna naselja koja nastaju oko gradova, nedostatak infrastrukture, nedostatak finansijskih instrumenata za razvoj socijalnog i priuštivog stambenog smeštaja, spori administrativni procesi, nedovoljno plaćene opštinske administracije sa nedovoljnim bro-

jem osoblja i nedostatak opštinskih i urbanističkih planova.

Kako uravnotežiti urbani i seoski razvoj? Kako najbolje iskoristiti ograničene prirodne i prostorne resurse Kosova? Kako odgovoriti na potrebe mladih, siromašnih, žena, etničkih grupa i ugroženih ljudi i kako opštine mogu da povećaju svoje prihode ako ekonomija ne može da se pokrene zbog nedostatka investicija? Ova pitanja su

podstakla živu diskusiju, ali na njih nisu uvek dobijeni jasni i nedvosmisleni odgovori.

Konferencija je pokrenula široku debatu i pružila mogućnost da se iznesu postupci koji se primenjuju u drugim zemljama. Kako će ovi postupci biti iskorišćeni zavisi od veština i rešenosti političara, javnih službenika i građana. Sledeća konferencija je planirana za narednu godinu.

OKRUGLI STO O UKLJUČENOSTI GRAĐANSKOG DRUŠTVA U PROCES PLANIRANJA

UN-HABITAT Kosovo je održao radionicu sa okruglim stolom u Prištini 14. septembra 2006. godine. Za okruglim stolom pojavile su se interesantne diskusije u vezi sa uključivanjem građanskog društva u proces planiranja. Radionici su prisustvovali različiti učesnici iz lokalnih i centralnih organa vlasti, organizacije građanskog društva i međunarodne agencije, a diskusije su bile interaktivne. Učesnici su izjavili da još uvek ne postoji svest kada se radi o uključivanju građanskog društva u proces planiranja. Debate, okrugli stolovi i vizionarske radionice mogu da budu iskorišćene kao sred-

stvo za povećanja i unapređivanje učešća u procesu planiranja. Informisanje preko medija i, što je važnije, direktna komunikacija sa građanima (posebno sa siromašnima i ljudima sa nedostacima) su od ključne važnosti za obezbeđivanje efikasnog učešća. Zaključci koji su proizašli iz ovog sastanka obuhvatali su sledeće: lokalna vlada treba da pomogne 'ovlašćivanju građana' fokusiranjem na nivo zajednice i okoline pri identifikaciji problema i prioriteta. Učesnici su se složili da je cilj da se postigne zaista aktivno uključivanje javnosti, a ne samo javne konsultacije. Da bi se ovo postiglo, važno je da se pronađu

mehanizmi za unapređivanje stvarnog učešća. Na kraju, ali ne i najmanje bitno, planiranje i finansiranje treba da budu koordinisani da bi planovi bili sprovedeni u delo.

UTISCI SA 42. KONGRESA ISOCARP O PLANIRANJU U ISTANBULU

ISoCaRP je globalno udruženje iskusnih profesionalnih planera. ISoCaRP je nevladina organizacija osnovana 1965. godine koju priznaju Ujedinjene nacije i Savet Evrope i koja ima status konsultanta u UNESCO-u. 42. kongres ISoCaRP u Istanbulu istraživao je savremene izazove i pojavljujuće mogućnosti sa kojima se gradovi suočavaju u odnosu na uticajne sile koje mogu da budu sumirane kao integrativne i dezintegrativne. Konferencija je održana od 14. do 18. septembra na Tehničkom univerzitetu Jildiz u Istanbulu.

Delegaciju UN-HABITAT-a Kosovo činili su dva planera iz opštine Mitrovica (Fejzulah Hadžani i Džemšir Mulići) i koordinator za prostorno planiranje tima za PPPPO (Frenk Dhondt). Džemšir je izložio dokument o 'Integraciji grada Mitrovice', a Frenk je izložio dokument 'Ponovno stvaranje gradova na Kosovu'. Oba dokumenta su visoko ocenjena i mogu se naći na internetu (<http://www.isocarp.net/>). Tamo možete naći i sve ostale dokumente, od kojih su neki veoma relevantni i interesantni za postupke planiranja na Kosovu, za sada i za budućnost.

Konferencija je takođe bila izvanredna mogućnost da se istraže potrebe za planiranjem za Istanbul, kao i uspeh planiranja. Sa procenjenim bro-

jem stanovnika od 13 miliona, Istanbul je brzo rastuća metropola koja premošćava Evropu i Aziju. Njegov blizak odnos sa evropskom kulturom i njegov položaj na raskršnici mnogih istočnih civilizacija pomogli su da Istanbul dobije svoj kulturni status prestonice tri civilizacije. Konferencija je jasno pokazala da je Istanbulu potrebno dodatno i bolje planiranje da bi se metropola Istanbul razvijala na održiviji način.

43. ISoCaRP kongres biće održan u Antverpenu u Belgiji u septembru 2007. godine. Tema će biti 'Urbani trijalog, koproduktivni načini za povezivanje vizionarstva i strateških urbanih pro-

jekata". Više informacija može da se nađe na <http://www.isocarp.org/>. Nadamo se da će jednog dana Kosovo moći da bude domaćin sličnom međunarodnom kongresu o planiranju. Pokazalo se da je to odličan način za podizanje svesti o održivom urbanom razvoju među svim učesnicima i građanima u društvu. To bi takođe predstavljalo podstrek za kosovske planere da izađu sa kreativnim idejama za održivu urbanizaciju na Kosovu i u inostranstvu.

Zahvaljujemo Džemširu Mulićiju, urbanističkom planeru, šefu Odseka za planiranje u opštini Mitrovica

CO-PLAN RADIONICA I STUDIJSKO PUTOVANJE U ALBANIJU

Regionalna radionica za razmenu iskustava "inkluzivni postupci dobrog upravljanja" održana je od 2. do 5. oktobra u Draču u Albaniji, zajedno sa studijskim putovanjem u opštine Fier i Elbasan. Ovaj događaj je organizovao Co-PLAN, institut za razvoj prebivališta, sredstvima OSFA – Soroš fondacije u Albaniji. Ovaj događaj je bio izvanredna prilika za 26 učesnika iz regiona i za albanske učesnike iz različitih opština da razmene iskustva oko postupaka inkluzivnog dobrog upravljanja. 13 učesnika koji su pozvani iz Rusije, Češke Republike, Srbije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Holandije i Kosova, kao i učesnici iz Albanije iz različitih opština razmenili su svoja

iskustva o inkluzivnom dobrom upravljanju. Kosovo su predstavljali planer iz Peći (Ilir Čavdarbaša) i planer iz Đakovice (Ljulzim Hadžiu) uz podršku UN-HABITAT-a Kosovo. Ilir i Ljulzim su učestvovali sa svojim izlaganjima o procesu planiranja za Peć i planiranju za neformalno naselje Brekovac u Đakovici.

Debata na radionici je uglavnom bila fokusirana na postupke koji se tiču sledećih pitanja inkluzivnog dobrog upravljanja: gradske razvojne strategije, gradsko/ regionalno planiranje, inkluzivno finansiranje, strategija lokalnog ekonomskog razvoja i legalizacija neformalnih naselja. Kosovski delegati su se povoljno izrazili o kombinaciji poseta terenu, prezentacija i

diskusija za vreme sastanaka, kao i o socijalnim događajima. Takođe su pohvalili prisustvo gradonačelnika Elbasana i Fiera, kao i ostalog opštinskog osoblja u toku radionice. Kosovski planeri su predstavili svoj izveštaj sa radionice na zajedničkom sastanku tima UN-HABITAT-a Kosovo i Odeljenja i Instituta za prostorno planiranje Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje 19. oktobra. Za više informacija o Co-PLAN-u i Regionalnoj konferenciji za razmenu iskustava pogledajte <http://egug.co-plan.org> or www.co-plan.org.

Zahvaljujemo Oriani Arapi iz Co-PLAN-a

Sledeće Izdanje

- **Radionica o Unapređenju Urbanih Oblasti i Regulisanje Neformalnih Naselja u Kosovu**
- **Studijska Putovanja u Sloveniji i Švedsku**
- **4-ti Regionalni Sastanak o Neformalnim Naseljima (Beograd)**

UCINIMO ZAJEDNO GRADOVE BOLJIM

Kosovu su potrebni bolji gradovi da bi se osigao bolji život svih njegovih građana. To se može postići samo ukoliko svi radimo ka ispunjenju tog cilja. "Učinimo zajedno gradove boljim" je moto Programa podrške prostornom planiranju opština, finansiranog od strane Sida, tokom kojeg će UN-HABITAT pružiti podršku prostornom planiranju opština na Kosovu. Kosovski gradovi se trenutno nalaze u procesu pripreme nacrtu opštinskih i urbanističkih planova. Planovi trebaju biti strateski i akciono-orijentisani, detaljno pripremljeni u urbanističkim regulatornim planovima i implementirani preko privatnih i javnih investicija. Sest sekundarnih gradova na Kosovu:

Pec, Djakovica, Prizren, Mitrovica, Urosevac i Gniljane – mogu doprineti izbalansiranim razvoju Kosova i smanjiti migraciju stanovništva u glavni grad Pristinu. Integracijom u evropsku urbanističku mrežu, kosovski gradovi i njihovi stanovnici biće povezani sa ostalim evropskim gradovima. To se može postići privlačenjem investicija u održivi urbanistički razvoj i unapređenje pristupa za sve osobe. Potrebne su privatne investicije da bi se pružile bolje usluge svim građanima: pristojno mesto za stanovanje, bolnice, škole, puteve, javni transport kao i atraktivni javni prostori koji bi pružili odgovor na potrebe društva.

IMPRESSUM

Učinimo zajedno gradove boljim

*Program pomoći
prostornom planiranju u
opštinama na Kosovu*

*Nadležni službenik
Krystyna Galezia
galezia@un.org*

*Kancelarija:
UN-HABITAT Kosovo
Ulica Nazim Gafurri, br.33,
10000 Priština, Kosovo*

*Tel.: +381/38/517835
Fax: +381/38/517836*

*Informacije & PR
Lumnije Gashi
lumnijegashi8@gmail.com*

*Više informacija o
UN-HABITAT-u:
www.unhabitat.org*

Ovaj bilten je omogućila švedska Vlada preko Sida-e. Sva viđenja, mišljenja i zaključci su autorski. Članci bez potpisa delo su tima PPPPO. Doprinosi koji se odnose na opštine ne moraju da odražavaju stav i odluku dotične opštine. Sadržaj ovih članaka ne mora da odražava stav UN-HABITAT-a o pokrenutim pitanjima ili datim izjavama i ne mora da odražava viđenja Sida-e, ili vlade Švedske.